

การใช้สารสนเทศของนักศึกษาและอาจารย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

เพ็ญรุ่ง แป้งใส*

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการใช้สารสนเทศ ปริมาณการใช้สารสนเทศ ปัญหาการใช้สารสนเทศ และความต้องการบริการสารสนเทศ ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ระดับบัณฑิตศึกษา และอาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร และเปรียบเทียบปริมาณการใช้สารสนเทศ ปัญหาการใช้สารสนเทศ และความต้องการบริการสารสนเทศ ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ระดับบัณฑิตศึกษา และอาจารย์ กลุ่มตัวอย่าง คือนักศึกษาระดับปริญญาตรี ระดับบัณฑิตศึกษาและอาจารย์ ปีการศึกษา 2550 จำนวน 515 คน เลือกโดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น เครื่องมือที่ใช้ คือแบบสอบถาม และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Windows สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบสมมติฐาน โดยใช้ค่า F - test ผลการวิจัย มีดังนี้

1. สภาพการใช้สารสนเทศพบว่า นักศึกษาระดับปริญญาตรี ระดับบัณฑิตศึกษา และอาจารย์ ส่วนใหญ่ มีความถี่ในการเข้าใช้สำนักวิทยบริการ เดือนละครั้ง ช่วงเวลาในการเข้าใช้บริการมาก คือ เวลา 12.01- 14.00 น. นักศึกษาระดับปริญญาตรี ระดับบัณฑิตศึกษา มีจุดประสงค์ในการเข้าใช้สำนักวิทยบริการ อันดับแรกเหมือนกันคือ เพื่อค้นคว้ารายงาน วิทยานิพนธ์ ส่วนอาจารย์มีจุดประสงค์อันดับแรก คือ เพื่อค้นคว้าข้อมูลในการเตรียมการสอน วิจัยค้นหาทรัพยากรสารสนเทศในสำนักวิทยบริการ ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ระดับบัณฑิตศึกษา และอาจารย์ ส่วนใหญ่ ค้นจากคอมพิวเตอร์ในสำนักวิทยบริการ

2. ปริมาณการใช้สารสนเทศ พบว่า นักศึกษาระดับปริญญาตรี และระดับบัณฑิตศึกษา มีปริมาณการใช้สารสนเทศโดยรวมในระดับปานกลาง ทรัพยากรสารสนเทศที่ใช้มาก ได้แก่ หนังสือพิมพ์ภาษาไทย ตำราภาษาไทย และวิทยานิพนธ์ ส่วนอาจารย์มีปริมาณการใช้สารสนเทศโดยรวมในระดับน้อย ทรัพยากรสารสนเทศที่ใช้มาก ได้แก่ หนังสือตำราภาษาไทย หนังสือพิมพ์ภาษาไทย และตำราภาษาต่างประเทศ

* อาจารย์ประจำสาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

Email: Penrung_Paeng@hotmail.com

3. ปัญหาการใช้สารสนเทศ พบว่า นักศึกษาระดับปริญญาตรี ระดับบัณฑิตศึกษา และอาจารย์ ประสบปัญหาโดยรวมในระดับปานกลาง แต่ปัญหาที่ประสบในระดับมาก ได้แก่ หนังสือที่มีอยู่เนื้อหาไม่ทันสมัย คอมพิวเตอร์ที่ให้บริการอินเทอร์เน็ตไม่ทันสมัย ซ้ำมาก และวิทยานิพนธ์มีน้อย

4. ความต้องการบริการสารสนเทศ พบว่า นักศึกษาระดับปริญญาตรี ระดับบัณฑิตศึกษา และอาจารย์ มีความต้องการโดยรวมในระดับปานกลาง ข้อที่มีความต้องการมาก อันดับแรก ของ นักศึกษาระดับปริญญาตรี และระดับบัณฑิตศึกษา คือ บริการรายชื่อหนังสือใหม่บนเว็บไซต์ ส่วนข้อที่ อาจารย์ต้องการมาก อันดับแรก คือ บริการแจ้งเตือน และทวงหนังสือค้างส่ง

5. เปรียบเทียบการใช้สารสนเทศ จำแนกตามตัวแปร พบว่า

5.1 นักศึกษาระดับปริญญาตรี ระดับบัณฑิตศึกษา มีปริมาณการใช้ทรัพยากรสารสนเทศ มากกว่าอาจารย์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5.2 นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มีปัญหาในการใช้ทรัพยากรสารสนเทศ มากกว่า อาจารย์ และนักศึกษาระดับปริญญาตรี อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

5.3 อาจารย์ และนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มีความต้องการบริการสารสนเทศ มากกว่านักศึกษาระดับปริญญาตรี อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

คำสำคัญ : การใช้สารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

Information use by Student and Faculty at Phranakhon Rajabhat University

Penrung Paengsai*

Abstract

The purposes of this study were twofold. First, it was to investigate the information use, the amount of using the library, the information service problems, and information service needs of teachers, undergraduates and graduates of Phranakhon Rajabhat University. Second, it aimed to compare the amount of using the library, service problems, and information service needs. The samples were 515 of the teachers, undergraduates and graduates of Phranakhon Rajabhat University, during academic year 2008. They were derived through a stratified random sampling. A questionnaire was administered and then data were analyzed by SPSS for Windows to find percentage, mean, standard deviation and F-test. The results revealed as follows:

1. Regarding the information use, it was obvious that the teachers and undergraduates and graduates used the library once a month, especially during the period of 12.01 p.m. – 2.00 p.m. The purpose of undergraduates and graduates was similar i.e. to write their reports or theses whereas that of the teachers was to prepare their instruction. As for the means of searching library resources, most of the undergraduates, the graduates, and the teachers used OPAC in the library.
2. The amount of using the library of the undergraduates and the graduates was at a moderate level. Their most often used information resources were Thai newspapers, Thai textbooks and theses. On the contrary, the amount of using the library of the teachers was at a low level and their most often used information resources were Thai textbooks, Thai

* Lecturer of Library and Information Science Program , Faculty of Humanities and Social Sciences Phranakhon Rajabhat University
E-mail : Penrung_Paeng@hotmail.com

newspapers, and foreign language textbooks.

3. As for information service problems, it revealed that the undergraduates, the graduates, the teachers had problems at moderate levels. The problems found at the high level were out-of-date textbooks, slow internet service, and inadequacy in these.

4. In terms of information service needs, it was clear that the undergraduates, the graduates, and the teachers showed their needs at middle levels. The most wanted aspect for the undergraduates and the graduates were lists of newly arrived books on the website whereas those of the teachers were reminders before due-date and reminders of late return.

5. The comparative study of information service use of the samples classified by the variables revealed as follows:

5.1 The undergraduates and the graduates significantly used information resources more than teachers at .05 level.

5.2 The graduates had more information service problems than the undergraduates and the teachers at .05 level of significance.

5.3 The teachers and the graduates expressed the needs for information service higher than the undergraduates at .05 level of significance.

Keywords : Information use, Phranakhon Rajabhat University

บทนำ

ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา มีภารกิจหลักในการส่งเสริมการเรียนรู้ การวิจัย การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม และบริการทางวิชาการแก่สถาบันอุดมศึกษาทุกระบบการศึกษาและสังคม ตลอดจนส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่องและตลอดชีวิต (ทบวงมหาวิทยาลัย 2544 : 2) ห้องสมุดจึงเป็นองค์ประกอบที่สำคัญประการหนึ่งที่จะมีผลกระทบต่อคุณภาพการเรียนรู้ เนื่องจากห้องสมุดเป็นแหล่งสะสมองค์ความรู้ หรือคลังทางปัญญา ที่สนับสนุนการศึกษาค้นคว้าและวิจัยเป็นสำคัญ การดำเนินงานในห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา จึงต้องมีการพัฒนาให้ทันกับความก้าวหน้าใหม่ ๆ ในโลกปัจจุบัน โดยการจัดหาทรัพยากรสารสนเทศทุกรูปแบบ ในทุกสาขาวิชา เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้ใช้ รวมทั้งนำเทคโนโลยีสมัยใหม่ เข้ามาช่วยดำเนินการ และจัดการงานของห้องสมุดให้มีประสิทธิภาพ

การศึกษาในระดับอุดมศึกษานั้น นักศึกษาจะต้องศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองมากกว่าที่จะเป็นเพียงผู้รับความรู้จากอาจารย์ในห้องเรียน ดังนั้นนักศึกษาจำเป็นต้องศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมจากแหล่งความรู้ต่างๆ เพื่อเสริมหรือขยายความรู้ที่ได้รับจากอาจารย์ผู้สอน และต้องศึกษาค้นคว้าเพื่อใช้ประกอบการทำรายงานในรายวิชาต่าง ๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย รวมทั้งเพื่อติดตามข่าวสาร และเพิ่มพูนความรู้ที่น่าสนใจ โดยเฉพาะการเรียนรู้การสอนระดับบัณฑิตศึกษาถือเป็นการจัดการศึกษาขั้นสูง ที่เน้นให้ผู้เรียนศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองมากกว่าเรียนในห้องเรียน และให้รู้จักคิดวิเคราะห์ เพื่อพัฒนาเสริมสร้างสติปัญญาของตนเอง หรือแสวงหาความรู้

ใหม่ๆ ด้วยตนเองเป็นสำคัญ โดยมีอาจารย์คอยให้คำแนะนำ นอกจากนี้หลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษาของสถาบันการศึกษาส่วนใหญ่กำหนดให้นักศึกษาทำวิทยานิพนธ์เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา เพื่อเป็นการเสริมความรู้ความสามารถในการทำวิจัย ซึ่งนักศึกษาจะต้องศึกษาค้นคว้าสารสนเทศอย่างลึกซึ้ง ส่วนอาจารย์ผู้ทำหน้าที่ถ่ายทอดความรู้ เจตคติ และแนวคิดที่ถูกต้องให้แก่ นักศึกษา เพื่อผลิตบัณฑิตให้มีความรู้ความสามารถทางด้านวิชาการ ตลอดจนมีคุณธรรม และจริยธรรม ดังนั้นอาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษาจึงต้องพัฒนาตนเองให้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ ทั้งในด้านเนื้อหา วิธีการหรือ เทคนิคต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนอยู่เสมอ นอกจากนี้อาจารย์ยังมีงานด้านการวิจัย และผลิตผลงานทางวิชาการต่างๆ อีกด้วย อาจารย์จำเป็นต้องศึกษาค้นคว้า แสวงหาความรู้ใหม่ๆ อยู่ตลอดเวลา แหล่งความรู้ที่สำคัญที่สุดของแต่ละสถาบันอุดมศึกษาคือ ห้องสมุดหรือสำนักวิทยบริการ ซึ่งถือว่าเป็นคลังความรู้ หรือห้องปฏิบัติการทางปัญญาจึงเป็นสิ่งที่แสดงถึงความแข็งแกร่งทางวิชาการ และความก้าวหน้าของสถาบันอุดมศึกษาแต่ละแห่ง

ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาที่ดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้น จำเป็นต้องมีการศึกษาผู้ใช้เกี่ยวกับสภาพการใช้สารสนเทศ ปริมาณการใช้สารสนเทศ ความต้องการใช้สารสนเทศ รวมทั้งปัญหา และอุปสรรคในการใช้สารสนเทศ เพื่อนำข้อมูลเหล่านี้ไปปรับปรุงพัฒนางานของห้องสมุดให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้มากที่สุด ในฐานะที่ผู้วิจัยทำหน้าที่สอนในสาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ และช่วยปฏิบัติงานในสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยี

สารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร จึงสนใจที่จะศึกษาการใช้สารสนเทศของนักศึกษาและอาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร ซึ่งเป็นผู้ใช้กลุ่มใหญ่ที่สุด ของสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อนำข้อมูลที่ได้ ไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศ และจัดบริการสารสนเทศของสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศให้สอดคล้องกับหลักสูตรการเรียนการสอน และความต้องการของนักศึกษาและอาจารย์มากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการใช้สารสนเทศของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ระดับบัณฑิตศึกษา และอาจารย์
2. เพื่อศึกษาปริมาณการใช้สารสนเทศ ปัญหาการใช้สารสนเทศและความต้องการบริการสารสนเทศของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ระดับบัณฑิตศึกษา และอาจารย์
3. เพื่อเปรียบเทียบปริมาณการใช้สารสนเทศ ปัญหาการใช้สารสนเทศและความต้องการบริการสารสนเทศ ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ระดับบัณฑิตศึกษา และอาจารย์

วิธีดำเนินการวิจัย

1. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยได้แก่นักศึกษาระดับปริญญาตรี นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา และอาจารย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร ซึ่งได้จากการสุ่มแบบแบ่งชั้นและแบบง่าย ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 515 คน
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบสอบถามการใช้สารสนเทศของนักศึกษา และ

อาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร ซึ่งแบบสอบถามเป็นแบบเลือกตอบ แบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ และแบบปลายเปิด

3. การเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปสอบถามกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 515 คน เมื่อ วันที่ 30 มกราคม 2551 ถึงวันที่ 27 มีนาคม 2551

4. การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Windows คำนวณค่าร้อยละ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบสมมติฐานโดยใช้ค่า F – test

ผลการวิจัย

1. สภาพการใช้สารสนเทศ ผลการวิจัยพบว่า

1.1 นักศึกษาระดับปริญญาตรี ระดับบัณฑิตศึกษา และอาจารย์ส่วนใหญ่มีความถี่ในการเข้าใช้สำนักวิทยบริการ เดือนละครั้ง รองลงมาคือ เดือนละ 2- 3 ครั้ง และสัปดาห์ละ 2-3 ครั้ง ตามลำดับ

1.2 นักศึกษาระดับปริญญาตรี ระดับบัณฑิตศึกษา และอาจารย์ส่วนใหญ่ช่วงเวลาในการเข้าใช้บริการมากคือเวลา 12.01- 14.00 น. รองลงมาคือเวลา 14.01- 16.00 น. และเวลา 16.01-18.00 น. ตามลำดับ

1.3 จุดประสงค์ในการเข้าใช้สำนักวิทยบริการ

1.3.1 นักศึกษาระดับปริญญาตรี มีจุดประสงค์ในการเข้าใช้สำนักวิทยบริการมาก 3 อันดับแรก คือ เพื่อค้นคว้ารายงาน / วิทยานิพนธ์ รองลงมา คือ สืบค้นข้อมูลออนไลน์ และอ่านหนังสือ

ทั่วไป

1.3.2 นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มีจุดประสงค์ในการเข้าใช้สำนักวิทยบริการมาก 3 อันดับแรก คือ เพื่อค้นคว้ารายงานวิทยานิพนธ์ รองลงมา คือ ยืม – คืน ทรัพยากรสารสนเทศ และอ่านวารสาร นิตยสาร

1.3.3 อาจารย์ มีจุดประสงค์ในการเข้าใช้สำนักวิทยบริการมาก 3 อันดับแรก คือ เพื่อค้นคว้าข้อมูลในการเตรียมสอน รองลงมา คือ ยืม – คืน ทรัพยากรสารสนเทศ และค้นคว้าข้อมูลในการผลิตตำรา เอกสารการสอน บทความทางวิชาการ

1.4 วิธีค้นหาทรัพยากรสารสนเทศต่าง ๆ ในสำนักวิทยบริการ

1.4.1 นักศึกษาระดับปริญญาตรีส่วนใหญ่ ค้นจากคอมพิวเตอร์ในสำนักวิทยบริการ รองลงมาคือ ค้นจากคอมพิวเตอร์นอกสำนักวิทยบริการ (ผ่านอินเทอร์เน็ต) และสำรวจตามชั้นหนังสือ / วารสาร ด้วยตนเอง

1.4.2 นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา ส่วนใหญ่ค้นจากคอมพิวเตอร์ในสำนักวิทยบริการ รองลงมาคือ สำรวจตามชั้นหนังสือ/วารสารด้วยตนเอง และค้นจากคอมพิวเตอร์นอกสำนักวิทยบริการ (ผ่านอินเทอร์เน็ต)

1.4.3 อาจารย์ ส่วนใหญ่ ค้นจากคอมพิวเตอร์ สำนักวิทยบริการ และสำรวจตามชั้นหนังสือ วารสารด้วยตนเองเท่านั้น รองลงมาคือ สอบถามจากบรรณารักษ์ เจ้าหน้าที่สำนักวิทยบริการ

2. ปริมาณการใช้สารสนเทศ ผลการวิจัยพบว่า

2.1 นักศึกษาระดับปริญญาตรีมีปริมาณ

การใช้สารสนเทศโดยรวมในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาจำแนกตามทรัพยากรสารสนเทศที่มีในสำนักวิทยบริการ กับฐานข้อมูลออนไลน์ที่ สกอ. บอกรับ พบว่า นักศึกษาใช้ทรัพยากรสารสนเทศที่มีในสำนักวิทยบริการโดยรวมในระดับปานกลาง ทรัพยากรสารสนเทศที่ใช้มาก 3 อันดับแรก ได้แก่ หนังสือพิมพ์ภาษาไทย หนังสือตำราภาษาไทย และหนังสือทั่วไปภาษาไทย แต่เทปบันทึกเสียงมีการใช้ในระดับน้อย ส่วนฐานข้อมูลออนไลน์ที่ สกอ. บอกรับ มีปริมาณการใช้โดยรวมในระดับน้อย และมีการใช้ในระดับน้อยทุกฐานข้อมูล

2.2 นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มีปริมาณการใช้สารสนเทศโดยรวมในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาจำแนกตามทรัพยากรสารสนเทศที่มีในสำนักวิทยบริการกับฐานข้อมูลออนไลน์ที่ สกอ. บอกรับพบว่า นักศึกษาใช้ทรัพยากรสารสนเทศที่มีในสำนักวิทยบริการโดยรวมในระดับปานกลาง ทรัพยากรสารสนเทศที่ใช้ในระดับมาก 4 รายการ คือ วิทยานิพนธ์ ปริญญานิพนธ์ เอกสารการวิจัยต่างๆ หนังสืออ้างอิงภาษาไทย และหนังสือตำราภาษาไทย ส่วนฐานข้อมูลออนไลน์ที่ สกอ. บอกรับ มีปริมาณการใช้โดยรวมในระดับปานกลาง ยกเว้น IEEE/IEE มีการใช้ในระดับน้อย

2.3 อาจารย์มีปริมาณการใช้สารสนเทศโดยรวมในระดับน้อย เมื่อพิจารณาจำแนกตามทรัพยากรสารสนเทศที่มีในสำนักวิทยบริการ กับฐานข้อมูลออนไลน์ ที่ สกอ. บอกรับ พบว่า อาจารย์ใช้ทรัพยากรสารสนเทศที่มีในสำนักวิทยบริการในระดับน้อย ทรัพยากรสารสนเทศที่ใช้ในระดับมากคือหนังสือตำราภาษาไทย รองลงมาหนังสือพิมพ์ภาษาไทย และตำราภาษาต่างประเทศ ส่วนฐาน

ข้อมูลออนไลน์ที่ สกอ. บอกรับ มีปริมาณการใช้โดยรวมในระดับน้อยที่สุด ฐานข้อมูลที่มีการใช้ในระดับน้อยได้แก่ Pro Quest H.W. Wilson และ Lexis Nexis นอกจากนั้นมีการใช้ในระดับน้อยที่สุด

3. ปัญหาการใช้ทรัพยากรสารสนเทศ ผลการวิจัยพบว่า

3.1 นักศึกษาระดับปริญญาตรี ประสบปัญหาการใช้ทรัพยากรสารสนเทศ โดยรวมในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มีปัญหาในระดับปานกลางทั้ง 3 ด้าน ด้านทรัพยากรสารสนเทศ มีปัญหามาก 3 อันดับแรก คือ สื่อโสตทัศนศึกษาไม่ทันสมัย หนังสือที่มีอยู่เนื้อหาไม่ทันสมัย และการจัดเรียงหนังสือบนชั้นสลับกันยากแก่การค้นหา ด้านอาคารสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก มีปัญหาในระดับมาก คือ คอมพิวเตอร์ที่ให้บริการอินเทอร์เน็ตไม่ทันสมัยช้ามาก ข้อที่มีปัญหาในระดับปานกลาง 3 อันดับแรก คือ คอมพิวเตอร์ที่ให้บริการอินเทอร์เน็ตมีจำนวนไม่เพียงพอ คอมพิวเตอร์สำหรับพิมพ์งานไม่ทันสมัย และ คอมพิวเตอร์สำหรับพิมพ์งานจำนวนไม่เพียงพอ ด้านบุคลากรมีปัญหามาก 3 อันดับแรก คือ เจ้าหน้าที่ขาดความกระตือรือร้นในการให้บริการ เจ้าหน้าที่ที่มีจำนวนไม่เพียงพอต่อการให้บริการ และเจ้าหน้าที่ไม่เต็มใจให้บริการ

3.2 นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา ประสบปัญหาการใช้ทรัพยากรสารสนเทศโดยรวมในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า มีปัญหาในระดับปานกลาง ทั้ง 3 ด้าน ด้านทรัพยากรสารสนเทศ มีปัญหาในระดับมาก คือ หนังสือที่มีอยู่มีเนื้อหาไม่ทันสมัย หนังสืออ้างอิงมีน้อย และวิทยานิพนธ์มีน้อย ด้านอาคารสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก มีปัญหาในระดับมาก คือ เครื่องถ่ายเอกสารมีจำนวน

ไม่เพียงพอ เครื่องคอมพิวเตอร์ที่ให้บริการอินเทอร์เน็ตไม่ทันสมัยช้ามาก และคอมพิวเตอร์สำหรับพิมพ์งานจำนวนไม่เพียงพอ ส่วนด้านบุคลากร มีปัญหามาก 3 อันดับแรกคือ เจ้าหน้าที่ที่มีจำนวนไม่เพียงพอต่อการให้บริการ เจ้าหน้าที่ขาดความกระตือรือร้นในการให้บริการ และเจ้าหน้าที่ไม่เต็มใจให้บริการ

3.3 อาจารย์ ประสบปัญหา การใช้ทรัพยากรสารสนเทศโดยรวมในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มีปัญหาในระดับปานกลางทั้ง 3 ด้าน ด้านทรัพยากรสารสนเทศ มีปัญหาในระดับมาก คือ หนังสือที่มีอยู่มีเนื้อหาไม่ทันสมัย หนังสืออ้างอิงมีน้อย และวิทยานิพนธ์มีน้อย ด้านอาคารสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก มีปัญหาในระดับมากคือ เครื่องถ่ายเอกสารมีจำนวนไม่เพียงพอ คอมพิวเตอร์ที่ให้บริการ อินเทอร์เน็ตไม่ทันสมัยช้ามาก และคอมพิวเตอร์สำหรับพิมพ์งานจำนวนไม่เพียงพอ ส่วนด้านบุคลากร มีปัญหามาก 3 อันดับแรกคือ เจ้าหน้าที่ที่มีจำนวนไม่เพียงพอต่อการให้บริการ เจ้าหน้าที่ขาดความกระตือรือร้นในการให้บริการ และเจ้าหน้าที่ไม่เต็มใจให้บริการ

4. ความต้องการบริการสารสนเทศ ผลการวิจัยพบว่า

4.1 นักศึกษาระดับปริญญาตรี มีความต้องการบริการสารสนเทศต่างๆ โดยรวมในระดับปานกลาง ข้อที่มีความต้องการมาก 3 อันดับแรกคือ บริการรายชื้อหนังสือใหม่บนเว็บไซต์ บริการสารบัญวารสารใหม่บนเว็บไซต์ และบริการสืบค้นฐานข้อมูลออนไลน์

4.2 นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มีความต้องการบริการสารสนเทศต่างๆ โดยรวมในระดับปานกลาง ข้อที่มีความต้องการมาก 3 อันดับ

แรก คือ บริการรายชื่อนหนังสือใหม่บนเว็บไซต์ บริการสืบค้นฐานข้อมูลออนไลน์ และบริการให้คำปรึกษา การเขียนการอ้างอิง และบรรณานุกรม

4.3 อาจารย์ มีความต้องการบริการสารสนเทศต่างๆ โดยรวม ในระดับปานกลาง ข้อที่มีความต้องการมาก 4 อันดับแรกคือ บริการแจ้งเตือน และทวงหนังสือค้างส่ง บริการสารบัญวารสาร วิชาการใหม่บนเว็บไซต์ บริการสืบค้นฐานข้อมูลออนไลน์ และบริการรายชื่อนหนังสือใหม่บนเว็บไซต์

5. เปรียบเทียบการใช้สารสนเทศ จำแนกตามนักศึกษาระดับปริญญาตรี นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา และอาจารย์ ผลการวิจัยพบว่า

นักศึกษาระดับปริญญาตรี ระดับบัณฑิตศึกษา และอาจารย์ มีการใช้สารสนเทศด้านปริมาณการใช้ทรัพยากรสารสนเทศ ปัญหาการใช้ทรัพยากรสารสนเทศ และความต้องการบริการสารสนเทศ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังนี้

5.1 นักศึกษาระดับปริญญาตรี และนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษามีปริมาณการใช้ทรัพยากรสารสนเทศ มากกว่า อาจารย์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5.2 นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มีปัญหาในการใช้ทรัพยากรสารสนเทศ มากกว่า อาจารย์ และนักศึกษาระดับปริญญาตรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5.3 อาจารย์ และนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มีความต้องการบริการสารสนเทศ มากกว่า นักศึกษาระดับปริญญาตรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผล

ผลการวิจัยครั้งนี้ มีประเด็นสำคัญที่นำมาอภิปราย ดังนี้

1. สภาพการใช้สารสนเทศ

1.1. ความถี่ในการเข้าใช้สำนักวิทยบริการ ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาระดับปริญญาตรี นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา และอาจารย์ ส่วนใหญ่เข้าใช้สำนักวิทยบริการเดือนละครั้ง ซึ่งถือว่ามีความถี่ในการเข้าใช้น้อย เนื่องจากการศึกษาในระดับอุดมศึกษานั้น นักศึกษาต้องศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองมากกว่าที่จะเป็นเพียงผู้รับความรู้จากอาจารย์ในห้องเรียน นักศึกษาจำเป็นต้องศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมจากแหล่งความรู้ต่าง ๆ โดยเฉพาะห้องสมุดเพื่อเสริมหรือขยายความรู้ที่ได้รับจากอาจารย์ รวมทั้งต้องศึกษาค้นคว้าเพื่อใช้ประกอบการทำรายงานในรายวิชาต่าง ๆ สำหรับนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาจะต้องจัดทำ วิทยานิพนธ์ สารนิพนธ์ หรือการค้นคว้าอิสระ เพื่อเป็นการเสริมความรู้ความสามารถในการทำวิจัย จึงจำเป็นต้องศึกษาค้นคว้าสารสนเทศอย่างลึกซึ้ง ส่วนอาจารย์ผู้ทำหน้าที่ถ่ายทอดความรู้ เจตคติ และแนวคิดที่ถูกต้องให้นักศึกษา เพื่อผลิตบัณฑิตให้มีความรู้ ความสามารถทางวิชาการ จำเป็นต้องพัฒนาตนเองให้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ ในด้านเนื้อหาวิชาให้ทันสมัยอยู่เสมอ นอกจากนี้อาจารย์ยังมีงานด้านการวิจัย และผลิตผลงานทางวิชาการจึงจำเป็นต้องศึกษาค้นคว้า และแสวงหาความรู้ใหม่ๆ ตลอดเวลา ดังนั้นนักศึกษาและอาจารย์ส่วนใหญ่การเข้าใช้ สำนักวิทยบริการ ซึ่งถือว่าเป็นคลังความรู้ของมหาวิทยาลัยเพียงเดือนละครั้ง จัดว่ามีการเข้าใช้บริการห้องสมุด

น้อยผิดปกติ เมื่อเทียบกับนักศึกษา และอาจารย์มหาวิทยาลัยอื่น ๆ เช่น งานวิจัย ของดนัยศักดิ์ โกวิทวิบูล (2543 : บทคัดย่อ) พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหงส่วนใหญ่ใช้บริการสำนักหอสมุดกลางเป็นประจำทุกวัน วรารักษ์ พัฒนเกียรติพงษ์ (2544 : บทคัดย่อ) พบว่า นักศึกษาคณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ส่วนใหญ่ใช้บริการห้องสมุดสัปดาห์ละมากกว่า 1 ครั้ง จันทรเพ็ญ สิงหนุต (2544 : บทคัดย่อ) พบว่า นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยรามคำแหง ส่วนใหญ่ใช้บริการห้องสมุด สัปดาห์ละ 2 - 4 ครั้ง และ น้ำทิพย์ วิภาวิน (2547 : บทคัดย่อ) พบว่า นักศึกษาระดับปริญญาตรีในมหาวิทยาลัยของรัฐและเอกชน ส่วนใหญ่ใช้บริการของหอสมุดกลางสัปดาห์ละ 2 ครั้ง บรรเลง สระมูล (2548 : บทคัดย่อ) พบว่านักศึกษาคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม ศูนย์กลางสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ส่วนใหญ่เข้าใช้ห้องสมุดสัปดาห์ละ 2 - 4 ครั้ง

การที่นักศึกษา และอาจารย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร มีความถี่ในการเข้าใช้สำนักวิทยบริการน้อยนั้น ส่วนหนึ่งอาจเกี่ยวเนื่องมาจากปัญหาการใช้ทรัพยากรสารสนเทศของนักศึกษา และอาจารย์ ที่พบว่า หนังสือที่มีอยู่มีเนื้อหาไม่ทันสมัย หนังสืออ้างอิง และวิทยานิพนธ์มีจำนวนน้อย การจัดเรียงหนังสือบนชั้นสลับกันยากแก่การค้นหา คอมพิวเตอร์ที่ให้บริการอินเทอร์เน็ตไม่ทันสมัย ซ้ำมาก รวมทั้งพื้นที่ในสำนักวิทยบริการคับแคบ และตั้งอยู่ห่างไกล จากอาคารเรียนของนักศึกษา เช่น คณะมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ วิทยาลัยการฝึกหัดครู เป็นต้น ทำให้นักศึกษาไม่สะดวกที่จะเดินทางไปใช้บริการ ปัญหาดังกล่าวอาจส่งผลให้นักศึกษา และ

อาจารย์มาใช้บริการของสำนักวิทยบริการน้อย

1.2 ช่วงเวลาในการเข้าใช้สำนักวิทยบริการเป็นประจำ ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาระดับปริญญาตรี นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา และอาจารย์ ส่วนใหญ่ เข้าใช้สำนักวิทยบริการเป็นประจำ คือ เวลา 12.01- 14.00 น. อาจเป็นเพราะช่วงเวลาดังกล่าว เป็นช่วงที่นักศึกษา และอาจารย์ ว่างหลังจากรับประทานอาหารกลางวัน จึงไปเข้าใช้สำนักวิทยบริการ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ บรรเลง สระมูล (2548 : บทคัดย่อ) พบว่า นักศึกษาคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม ศูนย์กลางสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ช่วงเวลาที่นักศึกษาเข้าไปใช้ห้องสมุดมาก คือ วันจันทร์ ถึงวันศุกร์ เวลา 12.01- 13.00 น. และ น้ำทิพย์ วิภาวิน (2547 : บทคัดย่อ) พบว่า นักศึกษาระดับปริญญาตรีในมหาวิทยาลัยของรัฐ และเอกชน ส่วนใหญ่มาใช้ห้องสมุดในช่วงพักกลางวัน และเลิกเรียนตอนเย็น

1.3 วิธีค้นหาทรัพยากรสารสนเทศต่างๆ ในสำนักวิทยบริการ ผลการวิจัย พบว่า นักศึกษาระดับปริญญาตรี นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา และอาจารย์ ส่วนใหญ่ ค้นหาจากคอมพิวเตอร์ ในสำนักวิทยบริการ ปัจจุบันห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาทุกแห่ง มีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาช่วยในการดำเนินงานห้องสมุด การค้นหาทรัพยากรสารสนเทศด้วยระบบมือ (บัตรรายการ) แบบดั้งเดิม ซึ่งผู้ใช้งานสามารถค้นได้จากบัตรผู้แต่ง บัตรชื่อเรื่อง และบัตรหัวเรื่องนั้น ค่อนข้างยุ่งยากและล่าช้า จึงมีการปรับเปลี่ยนเป็นการสืบค้นด้วยระบบอัตโนมัติ (คอมพิวเตอร์) ซึ่งสามารถสืบค้นได้ง่ายกว่า ได้สารสนเทศที่ เฉพาะเจาะจง แม่นยำ และสะดวกรวดเร็วกว่าเป็นที่พึงพอใจของผู้ใช้บริการ

ดงงานวิจัยของ ประภาพันธุ์ พลายนจันทร์ (2546 : บทคัดย่อ) พบว่า นักศึกษาคณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มีความพึงพอใจ บริการค้นหาหนังสือด้วยระบบโอแพก

2. ปริมาณการใช้ทรัพยากรสารสนเทศ ผลการวิจัย พบว่า

2.1 นักศึกษาระดับปริญญาตรี ทรัพยากรสารสนเทศที่ใช้มาก คือ หนังสือพิมพ์ ภาษาไทย หนังสือตำราภาษาไทย และ หนังสือทั่วไป ภาษาไทย อาจเป็นเพราะนักศึกษา ต้องการติดตาม ข่าวสาร จากหนังสือพิมพ์ ส่วนตำราภาษาไทยและ หนังสือทั่วไปภาษาไทย นั้น นักศึกษา อาจต้องใช้ ประกอบการค้นคว้าทำรายงาน ตามวัตถุประสงค์ ของการเข้าใช้สำนักวิทยบริการ ซึ่งสอดคล้องกับ ผลการวิจัยของ ประภาพันธุ์ พลายนจันทร์ (2546 : บทคัดย่อ) พบว่า นักศึกษาคณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ใช้หนังสือพิมพ์ และหนังสือ ทั่วไปภาษาไทย ในระดับมาก ศิริพร เรื่องสินชัยวานิช (2546 : บทคัดย่อ) พบว่า นักศึกษาคณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่นใช้หนังสือพิมพ์มากที่สุด (ร้อยละ 96.69) น้ำทิพย์ วิภาวิน (2547 : บทคัดย่อ) พบว่า นักศึกษาระดับปริญญาตรีในมหาวิทยาลัยของรัฐ และเอกชน สื่อสิ่งพิมพ์ที่ใช้มากที่สุดคือหนังสือพิมพ์ และ บรรณสาร (2548 : บทคัดย่อ) พบว่า นักศึกษาคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม ศูนย์กลาง สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ส่วนใหญ่เข้าใช้ห้องสมุด สัปดาห์ละ 2 - 4 ครั้ง และ จันทร์เพ็ญ สิงหนุต (2544 : บทคัดย่อ) พบว่า ทรัพยากรสารสนเทศที่ใช้ มากที่สุด คือ หนังสือทั่วไปภาษาไทย

ส่วนฐานข้อมูลออนไลน์ที่ สกอ. บอกรับ นักศึกษาระดับปริญญาตรี มีปริมาณการใช้

ในระดับน้อยทุกฐานข้อมูล นั้น อาจเป็นเพราะ นักศึกษายังไม่จำเป็นต้องใช้สารสนเทศที่ทันสมัย มาประกอบการค้นคว้าทำรายงาน รวมทั้งสารสนเทศ ดังกล่าว เป็นภาษาอังกฤษ ซึ่งนักศึกษาส่วนใหญ่ มัก ประสบปัญหาในการแปล และทำความเข้าใจ

2.2 นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา ทรัพยากรสารสนเทศที่ใช้มาก คือ วิทยานิพนธ์ ปริญญาโท เอกสารการวิจัยต่างๆ อาจเป็นเพราะ นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาต้องใช้ทรัพยากร สารสนเทศดังกล่าว เพื่อใช้ประกอบการศึกษาค้นคว้า เป็นแนวทางในการจัดทำวิทยานิพนธ์ สารนิพนธ์ หรือ การค้นคว้าอิสระ ซึ่งหลักสูตรระดับบัณฑิต ศึกษากำหนดให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ส่วน ฐานข้อมูลออนไลน์ ที่ สกอ. บอกรับ มีการใช้ในระดับ ปานกลางนั้น เป็นเพราะฐานข้อมูล ดังกล่าว มีหลากหลายสาขาวิชา แต่ละฐานข้อมูล จะให้ความรู้ที่ทันสมัย โดยเฉพาะรายงานการวิจัย รวมทั้งวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโท และปริญญาเอก ของนักศึกษามหาวิทยาลัยต่าง ๆ ที่สำคัญ ทั่วโลก นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา จึงจำเป็นต้องใช้ฐาน ข้อมูลต่างๆ ในการศึกษาค้นคว้า และจัดทำ วิทยานิพนธ์ของตน

2.3 อาจารย์ ทรัพยากรสารสนเทศ ที่ใช้มาก คือ หนังสือตำราภาษาไทย หนังสือพิมพ์ ภาษาไทย และตำราภาษาต่างประเทศ อาจเป็น เพราะอาจารย์ต้องใช้ทรัพยากรสารสนเทศเหล่านี้ ในการเตรียมการสอน รวมทั้งพัฒนาตนเอง ให้มี ความรู้ ความเชี่ยวชาญ ในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง และ ติดตามข่าวสารด้วย ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ดวงใจ ติรประเสริฐสิน (2545 : บทคัดย่อ) พบว่า อาจารย์มหาวิทยาลัยสุรนารีส่วนใหญ่ ใช้หนังสือ

ตำรา เพื่อการสอนมากที่สุด ส่วนฐานข้อมูลออนไลน์ ที่ สกอ. บอกรับ มีการใช้ใน ระดับน้อยนั้น อาจเป็นเพราะ อาจารย์ส่วนใหญ่สอน ในระดับปริญญาตรี จึงคิดว่าไม่จำเป็นต้องแสวงหา ความรู้จากฐานข้อมูลดังกล่าวมาใช้ประกอบการสอน ซึ่งขัดแย้งกับผลการวิจัยของ ดวงใจ ตีระประเสริฐสิน (2545 : บทคัดย่อ) พบว่า อาจารย์มหาวิทยาลัย สุรนารี ใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ในระดับมาก

3. ปัญหาการใช้ทรัพยากรสารสนเทศ ผล การวิจัยพบว่า

3.1 นักศึกษาระดับปริญญาตรี ด้าน ทรัพยากรสารสนเทศมีปัญหา คือ สื่อโสตทัศน ภัณฑ์ไม่ทันสมัย หนังสือที่มีอยู่เนื้อหาไม่ทันสมัย และ การจัดเรียงหนังสือบนชั้นสลับกันยากแก่การค้นหา ปัญหาดังกล่าวมักประสบกับห้องสมุดทั่วไป คือ มีทรัพยากรที่มีเนื้อหาไม่ทันสมัย อาจเป็นเพราะ ห้องสมุดไม่มีการคัดเลือกทรัพยากรสารสนเทศที่มี เนื้อหาล้ำสมัยออก (Weeding) ส่วนการจัดเรียง หนังสือบนชั้นระบบเปิดนั้น ผู้ใช้อาจมีการรื้อค้น กันมาก ทำให้หนังสือเรียงสับสน เจ้าหน้าที่จัดชั้นซึ่งมี จำนวนน้อยอาจจัดไม่ทัน ทำให้ยากแก่การค้นหา

ด้านอาคารสถานที่ และสิ่งอำนวยความสะดวก มีปัญหามากคือ คอมพิวเตอร์ให้บริการ อินเทอร์เน็ตไม่ทันสมัยช้ามาก คอมพิวเตอร์ที่ ให้ บริการอินเทอร์เน็ตมีจำนวนไม่เพียงพอ และ คอมพิวเตอร์สำหรับพิมพ์งานจำนวนไม่เพียงพอ เครื่องคอมพิวเตอร์ในห้องสมุดทั่วไป มักประสบ ปัญหาทำนองเดียวกัน คือ จำนวนไม่เพียงพอ เนื่องจากห้องสมุดมีงบประมาณจำกัด เครื่อง คอมพิวเตอร์มีการพัฒนาอย่างรวดเร็ว จึงทำให้ เครื่องในห้องสมุดมีให้บริการเก่า ล้าสมัยเร็ว อีกทั้งมีผู้

ใช้บริการหลากหลายทำให้เครื่องชำรุดง่าย ต้อง ซ่อมแซมอยู่เสมอ

ด้านบุคลากร มีปัญหา คือ เจ้าหน้าที่ขาด ความกระตือรือร้นในการให้บริการ เจ้าหน้าที่จำนวน ไม่เพียงพอต่อการให้บริการ และเจ้าหน้าที่ไม่เต็มใจ ให้บริการ ปัญหาดังกล่าวผู้บริหารสำนักวิทยบริการ ต้องพยายามปรับปรุงแก้ไข โดยการกำชับดูแลสร้าง ขวัญกำลังใจ รวมทั้งให้ความรู้ด้านบริการด้วยวิธีการ ต่างๆ เพื่อให้บุคลากรเกิดจิตสำนึกการให้บริการที่ดี (Service mind)

3.2 นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา ด้าน ทรัพยากรสารสนเทศ มีปัญหามาก คือ หนังสือที่มีอยู่ เนื้อหาไม่ทันสมัย หนังสืออ้างอิงมีน้อย และ วิทยานิพนธ์มีน้อย ปัญหาดังกล่าว สำนักวิทยบริการ จำเป็นต้องจัดหาเพิ่มเติม รวมทั้งส่งเสริมให้นักศึกษา ระดับบัณฑิตศึกษาใช้บริการฐานข้อมูลออนไลน์ต่างๆ เพิ่มขึ้น เพื่อจะได้รับสารสนเทศที่มีเนื้อหาทันสมัย กว่าสื่อสิ่งพิมพ์

ด้านอาคารสถานที่ และสิ่งอำนวยความสะดวก มีปัญหาเพิ่มจากนักศึกษาระดับปริญญาตรี คือ เครื่องถ่ายเอกสารมีจำนวนไม่เพียงพอ เนื่องจาก นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา ส่วนใหญ่จะใช้บริการ ถ่ายเอกสารเป็นจำนวนมากกว่านักศึกษาระดับ ปริญญาตรี ด้านบุคลากรมีปัญห เช่นเดียวกับ นักศึกษาระดับปริญญาตรี

3.3 อาจารย์ ประสบปัญหาทั้ง 3 ด้าน เช่นเดียวกับนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา

4. ความต้องการบริการสารสนเทศ ผลการวิจัยพบว่า

4.1 นักศึกษาระดับปริญญาตรี บริการ สารสนเทศที่มีความต้องการมาก คือ บริการรายชื่อ

หนังสือใหม่บนเว็บไซต์ บริการสารบัญวารสารใหม่บนเว็บไซต์ และบริการสืบค้นฐานข้อมูลออนไลน์ ความต้องการดังกล่าวสำนักวิทยบริการควรพิจารณาจัดให้ตามความต้องการ เพื่อช่วยให้ผู้ใช้สามารถได้รับสารสนเทศที่ทันสมัย อย่างรวดเร็ว

4.2 นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มีความต้องการบริการสารสนเทศ เพิ่มเติมจากนักศึกษาระดับปริญญาตรี คือ บริการให้คำปรึกษา การเขียนการอ้างอิง และบรรณานุกรม ซึ่ง นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาทุกคน จำเป็นต้องเขียนการอ้างอิงและบรรณานุกรม ในการทำรายงานวิทยานิพนธ์ หรือ การค้นคว้าอิสระ ให้ถูกต้องตามรูปแบบของมหาวิทยาลัย ถึงแม้ว่าโครงการบัณฑิตศึกษา ได้จัดพิมพ์คู่มือการจัดทำวิทยานิพนธ์ การค้นคว้าอิสระ สารนิพนธ์ และรายงานการวิจัย ออกเผยแพร่ แต่มีรายละเอียดมาก ค่อนข้างยุ่งยากที่จะศึกษาเรียนรู้ด้วยตนเอง ดังนั้นถ้าสำนักวิทยบริการสามารถจัดให้บริการได้ก็จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งแก่ผู้มาใช้บริการ ซึ่งมีห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาหลายแห่งได้ให้บริการนี้แล้ว

4.3 อาจารย์ มีความต้องการบริการสารสนเทศเพิ่มเติม จากนักศึกษาระดับปริญญาตรี และนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา คือ บริการแจ้งเตือน และทวงหนังสือค้างส่ง อาจเป็นเพราะอาจารย์มีสิทธิพิเศษในการยืมหนังสือมากกว่านักศึกษา กล่าวคือ สามารถยืมได้ไม่เกิน 20 เล่ม ในกำหนด 2 เดือน ทำให้อาจารย์มีโอกาสดล่ยมส่งตามกำหนดได้ เพราะถ้าส่งเกินกำหนดจะต้องจ่ายค่าปรับ วันละ 5 บาท ต่อเล่ม ดังนั้น ถ้าสำนักวิทยบริการสามารถบริการแจ้งเตือน และทวงหนังสือค้างส่งได้ อาจารย์คงจะชื่นชมและพึงพอใจมาก

5. เปรียบเทียบการใช้สารสนเทศ จำแนกตาม นักศึกษาระดับปริญญาตรี นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา และ อาจารย์ ผลการวิจัยพบว่า

5.1 นักศึกษาระดับปริญญาตรี และนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มีปริมาณการใช้ทรัพยากรสารสนเทศ มากกว่า อาจารย์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐานการวิจัย ข้อ 1 อาจเป็นเพราะอาจารย์ส่วนใหญ่ทำการสอนมาหลายปีแล้ว จึงไม่ต้องเตรียมการสอนมาก อีกทั้งอาจารย์มีตำราหลัก หรือเอกสารสำคัญๆ ที่จะต้องใช้ประกอบการสอนเป็นส่วนตัว ทำให้ไปใช้ ทรัพยากรสารสนเทศของสำนักวิทยบริการ น้อยกว่า นักศึกษาระดับปริญญาตรี และนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา ซึ่งต้องไปศึกษาค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมจากสำนักวิทยบริการเพื่อทำรายงานวิทยานิพนธ์ หรือ การค้นคว้าอิสระ

5.2 นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มีปัญหาในการใช้ทรัพยากรสารสนเทศมากกว่าอาจารย์ และนักศึกษาระดับปริญญาตรี ซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐานการวิจัย ข้อ 2 อาจเป็นเพราะการเรียนการสอนในระดับบัณฑิตศึกษานั้น ถือว่าเป็นการจัดการศึกษาขั้นสูง ที่เน้นผู้เรียนให้ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองมากกว่าการเรียนในห้องเรียน ให้รู้จักคิดวิเคราะห์เพื่อเสริมสร้างสติปัญญาตนเอง โดยมีอาจารย์คอยให้คำแนะนำ นอกจากนี้หลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษาส่วนใหญ่กำหนดให้นักศึกษาทำวิทยานิพนธ์ สารนิพนธ์ หรือ การค้นคว้าอิสระเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา ดังนั้นนักศึกษาจำเป็นต้องศึกษาค้นคว้าสารสนเทศที่เกี่ยวข้องอย่างลึกซึ้งจากแหล่งความรู้ต่างๆ โดยเฉพาะจากสำนักวิทยบริการ จึงอาจประสบปัญหาการใช้สารสนเทศ

มากกว่านักศึกษาระดับปริญญาตรี และอาจารย์

5.3 อาจารย์ และนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มีความต้องการบริการสารสนเทศมากกว่านักศึกษาระดับปริญญาตรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐานการวิจัย ข้อ 3 อาจเป็น อาจารย์ และนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มีความต้องการสารสนเทศที่ทันสมัยและลึกซึ้งกว่านักศึกษาระดับปริญญาตรี รวมทั้งมีประสบการณ์ในการใช้บริการสารสนเทศจากห้องสมุดอื่น ๆ มากกว่า จึงมีความต้องการให้สำนักวิทยบริการ จัดบริการสารสนเทศต่างๆ เพิ่มเติมเพื่ออำนวยความสะดวกแก่ผู้ใช้บริการ ให้ได้รับสารสนเทศที่ทันสมัยได้อย่างรวดเร็ว

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

1. จากผลการวิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1.1 สำนักวิทยบริการ ควรจัดบริการเพิ่มเติม ดังนี้

1.1.1 บริการรายชื่อหนังสือใหม่บนเว็บไซต์

1.1.2 บริการสารบัญวิชาการใหม่บนเว็บไซต์

1.1.3 บริการฐานข้อมูลออนไลน์

1.1.4 บริการแจ้งเตือน และทวงถามหนังสือค้างส่ง

1.1.5 จัดฝึกอบรมนักศึกษาใหม่ หรือนักศึกษาที่สนใจ เป็นกลุ่ม ดังนี้

1.1.5.1 การสืบค้นฐานข้อมูลทรัพยากรสารสนเทศ (OPAC)

1.1.5.2 การสืบค้นฐานข้อมูลออนไลน์ของเครือข่าย สกอ. (ThaiLis)

1.6 ประชาสัมพันธ์แนะนำสารสนเทศต่างๆ ให้กับนักศึกษาและอาจารย์อย่างสม่ำเสมอ และหลายๆ ช่องทางในการประชาสัมพันธ์

2. สาขาบรรณารักษศาสตร์ และสารนิเทศศาสตร์ เพื่อให้ นักศึกษาสามารถใช้สารสนเทศประกอบการศึกษาค้นคว้าได้อย่างมีประสิทธิภาพ ควรจัดให้มีการสอนรายวิชาเกี่ยวกับทักษะการรู้สารสนเทศให้กับนักศึกษาในระดับปริญญาตรี อาจเป็นวิชาเลือกเสรี

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

จากการศึกษาเรื่องนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะประเด็นที่น่าสนใจ ควรจะทำวิจัยเพิ่มเติมต่อไปดังนี้

1. การใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา และอาจารย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร (อาจใช้วิธีวิจัยแบบผสมผสานคือใช้ทั้งแบบเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ)

2. การประเมินคุณภาพบริการของสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

เอกสารอ้างอิง

จันทร์เพ็ญ สิงหนุต. (2544). พฤติกรรมการใช้สารสนเทศของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยรามคำแหง. วิทยานิพนธ์

ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

दनัยศักดิ์ โกวิทวิบูล. (2543). **ความต้องการและการใช้สารสนเทศของนักศึกษาในสำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยรามคำแหง. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิตสาขารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.**

ดวงใจ ตีระประเสริฐสิน. (2545). **การใช้สารสนเทศเพื่อการสอนของอาจารย์มหาวิทยาลัยเทคโนโลยี สุรนารี. วิทยานิพนธ์**

ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

ทบวงมหาวิทยาลัย. (2544). **ประกาศทบวงมหาวิทยาลัยเรื่องมาตรฐานห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา พ.ศ. 2544.**

ทิพย์วัลย์ อ่อนใจงาม. (2546). **การใช้สารสนเทศเพื่อทำวิทยานิพนธ์ของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.**

ธนิศา สุขขารมย์. (2547). **การใช้สารสนเทศในการกำหนดหัวข้อ และจัดทำเค้าโครงวิทยานิพนธ์ของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.**

ธาดาศักดิ์ วชิรปรีชาพงษ์. (2548). **การเขียนรายงาน และการใช้ห้องสมุด. กรุงเทพฯ : บิสิเนสสเวิลด์.**

นันทนา เดชเกิด. (2550, มกราคม) **การใช้หอสมุดกลางของอาจารย์ และนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี วารสารบรรณารักษศาสตร์ 28 (1) : 19-35.**

น้ำทิพย์ วิภาวิน. (2547). **รายงานการวิจัยเรื่องการใช้และความต้องการสารสนเทศของนักศึกษาระดับปริญญาตรีในมหาวิทยาลัย ของรัฐและเอกชนในกรุงเทพมหานคร. กรุงเทพฯ:มหาวิทยาลัยศรีปทุม.**

บรรเลง สระมูล. (2548). **การใช้ห้องสมุดของนักศึกษาคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมศูนย์กลาง สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.**

บุญยืน จันทร์สว่าง. (2548). **สารสนเทศ และการรู้สารสนเทศ. ใน ทักษะการรู้สารสนเทศ. คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.**

ประภาพันธุ์ พลายนจันทร์. (2546). **รายงานการวิจัยเรื่องความพึงพอใจของนักศึกษาในการใช้ ทรัพยากรสารนิเทศและบริการของห้องสมุดคณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. เชียงใหม่ : ห้องสมุดคณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่**

- ผ่องพรรณ แยมแซ่ไข, (2544). รายงานการใช้อินเทอร์เน็ตที่บอกรับเป็นสมาชิกโดยสำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยเชียงใหม่. เชียงใหม่ : สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- พัชร พิพิธกุล. (2547). การใช้บริการ และความต้องการบริการสารสนเทศ ห้องสมุดของอาจารย์ และ นักศึกษสถาบันการบันพลเรือน. ปริญญาโทศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบรรณารักษศาสตร์ และสารนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร. (มปป.) รายงานประจำปี 2551 สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ. กรุงเทพฯ : ผู้แต่ง.
- มะลิวัลย์ สีน้อย. (2549). การใช้อินเทอร์เน็ตของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาในสำนัก มหบัณฑิตสาขา บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- มาลี ลำสกุล. (2545). สารสนเทศ และสารสนเทศศาสตร์. ใน สารสนเทศศาสตร์เบื้องต้น หน่วยที่ 1-5 (หน้า 1-28) นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- รัตนภรณ์ แด่นา. (2549). การใช้และความต้องการบริการสารสนเทศ จากสำนักบรรณสารสนเทศเพื่อ ผลิตผลงานวิชาการของอาจารย์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขา บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วรารักษ์ พัฒนเกียรติพงศ์. (2544). การใช้บริการห้องสมุดและทรัพยากรสารสนเทศของผู้ใช้ห้องสมุดคณะ เศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. เชียงใหม่ : สำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ศิริพร เรืองสินชัยวานิช. (2546). การใช้ทรัพยากรสารสนเทศของอาจารย์ และนักศึกษาในห้องสมุดคณะ สาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขา บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สถาบันราชภัฏพระนคร (มปป.) คู่มือแนะนำการใช้สำนักวิทยบริการ. กรุงเทพฯ : ผู้แต่ง.
- สมพร พุทธาพิทักษ์ผล. (2545). ผู้ใช้สารสนเทศ. ใน สารสนเทศศาสตร์เบื้องต้น หน่วยที่ 6-10.นนทบุรี :มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- โสมาตรศรี พิบูลย์มณี. (2545). การใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อการค้นคว้าวิจัยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. วิทยานิพนธ์ อักษรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อารีย์ ธัญกิจจานุกิจ และคนอื่นๆ. (2548). การใช้อินเทอร์เน็ต ของอาจารย์ นักวิจัย และ นิสิต บัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน. กรุงเทพฯ : สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัย เกษตรศาสตร์
- อำไพ ศิริธัญพงศ์. (2546). รายงานการวิจัยเรื่อง ความต้องการใช้สารสนเทศของนักศึกษาระดับบัณฑิต ศึกษาในสำนักหอสมุดกลางมหาวิทยาลัยรามคำแหง. กรุงเทพฯ : สำนักหอสมุดกลางมหาวิทยาลัย รามคำแหง.
- Fidzani, B.T. (1998). Information need and information – seeking behaviour of graduate students at the University of Botswana. **Library Review**. 47 (7/8) : 329-340.

- Francis, H. (2005, January). The information – seeking behaviour of Social Science Faculty at the University of the West Indies, St. Augustine Campus. **The journal of academic librarianship**. 31 (1) : 67 – 72.
- Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970, Autumn). Determining sample size for Research Activities. **The journal of educational and psychological measurement**. 30 : 607 – 610.
- Kunkel, L. R., Weaver, S.M. & Cook, K.N. (1996, November). What do they know ? : An Assessment of undergraduate library skills. **The journal of academic librarianship**. 22 (5) : 430-434.
- Reed , B. & Tanner, D.R. (2001, May). Information needs and library services for the Fine Arts Faculty. **The journal of academic librarianship**. 27 (3) : 229-233.
- Rustrofram , P. (2000). A library user survey : What undergraduate students think of services at University of Memphis Libraries. **Educational resources information center**. [online] Available : <http://Searcheric.org/ericdb/ed445679.htm>. Retrieved 2006 December 12.
- Wei, W. (1994). Science library user survey report, University of California, Santa Cruz, **Educational resources information center**. [online] Available : <http://Searcheric.org/ericdb/ed380105.htm>. Retrieved 2006 December 12.